

УДК 616.341-055.1/2.:616-056.3:613.26:633.1

Вивчення статевих особливостей целиакії серед дорослих за результатами серологічного скринінгу

О.Ю. Губська

Кафедра внутрішньої медицини №1 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, Київ

Ключові слова: целиакія, вік, серологічний скринінг

Вступ

Як відомо, целиакія (глютенова ентеропатія) – хронічне, довічне аутоімунне захворювання, яке уражує тонку кишку генетично схильних осіб внаслідок повного несприйняття основного білку злакових (глютену). Довгий час целиакія вважалася рідкісною, суто дитячою патологією, виникає у дитинстві та виявляється у світову медичну практику серологічної діагностики дозволило зовсім по-новому поглянути на глютену ентеропатію та реально оцінити масштаби проблеми.

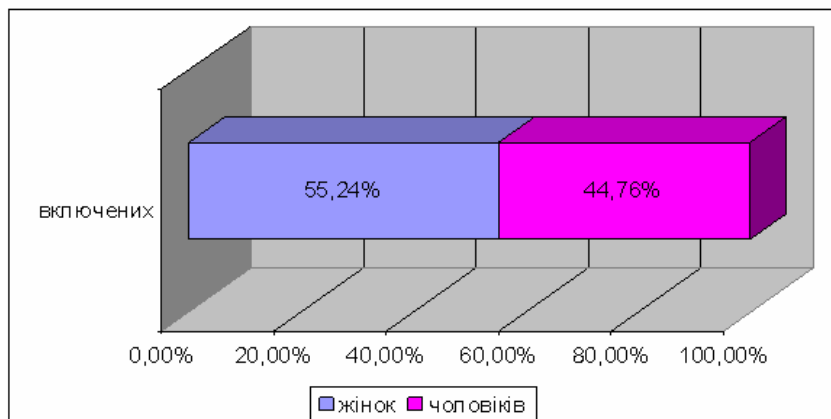
На сьогоднішній день доведено, що захворювання виникає, незалежно від віку, уражуючи як дітей, так і дорослих, складаючи у середньому 1% усієї популяції. Загальноприйнятою є точка зору, опублікована Всесвітньою гастроентерологічною асоціацією [1] стосовно того, що жінки хворіють на целиакію приблизно удвічі частіше за чоловіків. Але на цифри середнього співвідношення жіночої до чоловічої статі серед хворих на целиакію суттєво впливають особливості того чи іншого регіону планети. Так, за даними мексиканських дослідників, які проводили скринінгові дослідження серед дорослих донорів крові, за результатами серологічного аналізу поширеність целиакії складає 2,5% з порівняно невисоким рівнем захворювання серед жінок [3]. У Канаді за даними багатомасштабного дослідження серед 5240 хворих на целиакію жінки склали 75% хворих [7]. В Іспанії також целиакія уражує жінок значно частіше (4,6:1), ніж чоловіків [5]. В Італії, де у 2000 році був створений Центр спостереження та контролю за целиакією, серед 1437 хворих на глютену хворобу виявилось

Матеріал і методи

У дослідженні прийняли участь 2461 пацієнтів, середній вік яких склав 35,43±0,42 (15–75) років. Кількість жінок становила приблизно дорівнювала кількості чоловіків та включених у дослідження чоловіків та жінок складала відповідно 1525 та 1236 осіб. Співвідношення статі включених у дослідження жінок та чоловіків дорівнювало 1,2:1 (Мал.1).

Критеріями включення у дослідження були симптоми, які дозволяли розглядати відібраних осіб, як таких, що потенційно мають ризик наявності целиакії, а саме: наявність чітко не локалізованого болю у животі та/або хронічного діарейного синдрому; постійного або рецидивуючого здуття живота; втрати маси тіла; синдрому подразненої кишки; наявності у родині хворих на целиакію, хронічного анемічного синдрому нез'ясованої етіології; герпетиформного дерматиту Дюринга; зниження концентрації загального білку та альбуміну сироватки крові; остеопорозу та повторних переломів та ін.

Серологічний скринінг проводився з визначенням антитіл до гліадину (АГА) класу IgA, антитіл до тканинної трансглутамінази (ТТГ) класу IgA, антитіл до дезамінованих пептидів гліадину та тканинної трансглутамінази людини (ДПГ/лТТГ) класів IgA та IgG

Мал. 1: Статеве співвідношення включених у дослідження пацієнтів

Розподіл серопозитивних за маркерами целиакії осіб за статтю

Групи	Група 1 АГА IgA		Група 2 ТТГ-СПП		Група 3 ЛТТГ/ДПГ IgA /IgG	
	Ж	Ч	Ж	Ч	Ж	Ч
Кількість осіб	95	88	16	11	18	13
Статеве співвідношення	1,1:1		1,5:1		1,4:1	

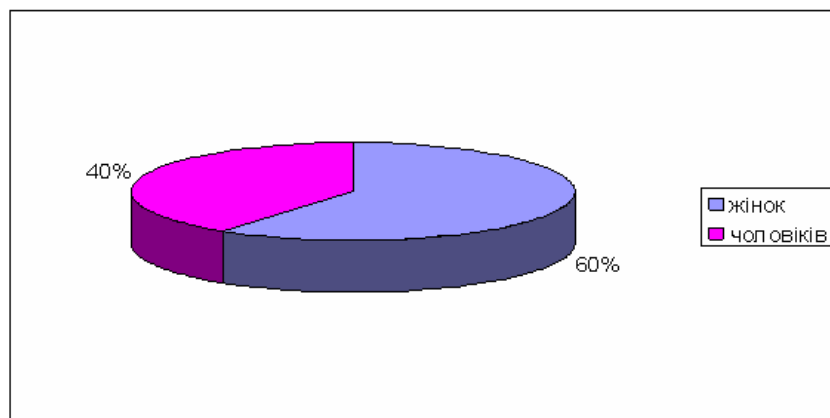
одночасно імуноферментним методом потрапили 183 особи, до другої групи – ELISA. Діагностичними вважалися титри 277 хворих, серопозитивних за антитілом, які, згідно використаних результатів ТТГ; до групи 3 (ДПГ/ЛТТГ – серопозитивні пацієнти) – 31 особа. Од/мл для АГА IgA, 12 Од/мл для ТТГ IgA та 20 Од/мл для ДПГ/ЛТТГ IgA-IgG.

Результати та їх обговорення

У результаті проведеного нами дослідження усі 491 серопозитивні за різними біомаркерами целиакії хворі розподілені на три групи залежно від виявлення у сироватці крові

У середині кожної з дослідних груп нами був проведений аналіз статевих співвідношення, результати якого подані у вигляді таблиці 1.

Як видно з даних таблиці 1, у групах 2 та 3 кількість жінок переважає над чоловіками. Загальний аналіз статевих співвідношення серед усіх 491 пацієнтів показав, що жінок виявлено 294,

Мал. 2: Статеве співвідношення серопозитивних за результатами серологічного скринінгу на целиакію осіб.

діагностичних титрів тих чи інших чоловіків – 197 особи (рис.2). Таким чином, нами встановлено, що біомаркерів: до групи 1 — АГА – Серопозитивних пацієнтів (СПП) серед дорослих серопозитивних за

Табл. 1. наявності специфічних біомаркерів целиакії хворих, жінки домінують над чоловіками, переважаючи кількісно у середньому на 20%. Співвідношення жінки: чоловіки складає 1,5:1.

Отримані нами результати дослідження відповідають загальній концепції про переважання серед хворих на целиакію жінок над чоловіками. Найближчі до наших результатів є дані індійських вчених [4,6] згідно яким кількість жінок переважає над чоловіками у різних регіонах країни у співвідношеннях 1,08 — 1,2: 1.

Висновки

1. Вперше в Україні проведено дослідження статевих особливостей перебігу целиакії у дорослих за результатами серологічного скринінгу.
2. Встановлено переважання целиакії серед жінок, яке є вищим за чоловіків у середньому на 20%.

Література

1. Celiac disease. WHO- OMGE: Practice guidelines // World Gastroenterology News, Vol.10, Issue 2, 2005, Suppl.1–8- P.1–8
2. Lanzini A, Villanacci V, Apillan N. Epidemiological, clinical and histopathologic changes of celiac disease: results of case-finding population program in Italian community // Scand J. Gastroenterol. – 2005. – Vol.40(8) – P.950–957
3. Remes-Troche J.M., Ramirez-Iglesias M.T., Rubio-Tapia A. et al. Celiac disease could be a frequent disease in Mexico: prevalence of tissue transglutaminase antibody in healthy blood donors. // J Clin Gastroenterol. – 2006. – 40(8). – P.697–700
4. Sachdev A., Srinivasan V., Maheswary S. Adult onset celiac disease in north India // Trop.Gastroenterol. – 2002 – Vol. 23(3) – P.117–119
5. Santiago V., de Morales J.R., Fernandes M. Is Celiac disease in children and adults the same condition? Clinical and pathological differences // XII Int. CD Symp. (Abstracts) – 2006. – P.113
6. Sood A., Midha V., Sood N., Malhotra V. Adult celiac disease in northern India // Indian J Gastroenterol // 2003- 22(4) – P.124–126
7. Zarkadas M., Cranney A., Case S., Molloy M., Switzer C., Graham I.D., Butzner J.D. The impact of gluten-free diet on adults with coeliac disease: results of a national survey // J.Hum. Nutr.Diet. — 2006 – Vol. 19(1) – P.41–49

Изучение половых особенностей целиакии у взрослых по результатам серологического скрининга

Е.Ю. Губская

Впервые в Украине проведено исследование половых особенностей целиакии у 491 взрослых, серопозитивных по результатам различных методов серологического анализа, лиц. Установлено, что глютенная энтеропатия в Украине поражает женщин в среднем на 20% чаще, чем мужчин.

Investigation of sex related features of celiac disease in adults based on the results of serological screening.

О.Ю. Gubskaya

491 seropositive by serological markers of celiac disease patients were investigated for sex-related features of celiac disease determination. Number of women with celiac disease predominates over the men in 20%.